

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณีการดำเนินงานของมูลนิธิธรรมนาค อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน : นายศิริศักดิ์ มีเมล์

รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

อาจารย์ ไชย	วัฒนาพร	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงค์	รัตนพฤกษ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร. มยุรี	อนุমানราชธน	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความเป็นมาและหลักการ ในการดำเนินงานของมูลนิธิธรรมนาคในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อวิเคราะห์บทบาทของมูลนิธิธรรมนาคในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และผลจากการที่มูลนิธิธรรมนาค ได้มีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ระหว่างชาวไทยพื้นราบกับชาวเขาเผ่าม้ง เพื่อชี้ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนปัญหาและแนวโน้มการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของมูลนิธิธรรมนาค สำหรับกลุ่มประชากรที่ศึกษามี 4 กลุ่ม คือ บุคลากรของมูลนิธิธรรมนาค ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการ และตัวแทนชาวบ้าน เครื่องมือที่ใช้คือ การประเด็นการสัมภาษณ์และแบบสอบถามในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติในเชิงพรรณนา เช่น อัตราร้อยละ

ผลการศึกษพบว่า มูลนิธิธรรมนาคได้ใช้หลักพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในส่วนบทบาทของมูลนิธิธรรมนาคในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้นั้น มี 4 ลักษณะคือ บทบาทในการส่งเสริม การจัดตั้งองค์กรชาวบ้าน บทบาทเป็นผู้ริเริ่มและผลักดันให้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นไปในทางพึงประสงค์ บทบาทในด้านการศึกษา วิจัย เผยแพร่

ข่าวสารข้อมูล ตลอดจนแรงค้ำในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งให้การสนับสนุนเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขความขัดแย้งพบว่าสามารถรวมกลุ่มประชาชนป้องกันชาวเขาเผ่าม้งไม่ให้บุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำ ทำให้หน่วยราชการหันมาให้ความสนใจปัญหาทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น และสามารถส่งผลให้เกษตรกรรวมตัวกันเพื่อรักษาป่าต้นน้ำได้ในระดับหนึ่ง ความเดือดร้อนจากการที่ป่าต้นน้ำถูกทำลาย เป็นปัจจัยสำคัญให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามประชาชนยังขาดศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำหรับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานของมูลนิธิธรรมนาถ มาจากองค์กรของรัฐ ประชาชน และภายในมูลนิธิเอง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาประการแรกในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชน ประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วม ประการที่ 2 รัฐควรส่งเสริมบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประการที่ 3 องค์กรพัฒนาเอกชนควรมีการประสานงานทำความเข้าใจกับองค์กรของรัฐมากขึ้น ประการที่ 4 ประชาชนควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประการที่ 5 รัฐควรมีการผลักดันให้ตรากฎหมายป่าชุมชนออกมาบังคับใช้ ประการที่ 6 รัฐควรทบทวนนโยบายเกี่ยวกับชาวเขาให้เป็นไปในทางที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

Thesis Title Role of the Non-Governmental Organizations in People's Participation on the Forest Resources Conservation : A Case Study of the Dhamanat Foundation, Chom Thong District, Chiang Mai.

Author Mr. Sirisak MeeMay

M.A. (Political Science) Politics and Government

Examining Committee :

Lecturer Anothai Wattanaporn	Chairman
Asist. Prof. Damrong Ratanaphucks	Member
Lecturer Dr. Mayuree Anumanrajadhon	Member

Abstract

The objectives of this study were to examine a principle of the Dhamanat Foundation and its role on forest resources conservation and to investigate forest resources conflict between lowland farmers and the hilltribes (Hmong). This study also aimed to identify the factors influencing people participation in forest conservation and related problems. Interview schedule and questionnaires were used to collect data from personnels of the Dhamanat Foundation, local leaders, and concerned government officials. Descriptive statistical techniques were employed to analyze the data.

It was found that a principle of the Dhamanat Foundation is based on Buddhism. The important roles of the Dhamanat Foundation include initiating people organization,

introducing an appropriate forest resources management to the villagers, campaign for forest conservation, and financial support for forest conservation activities.

Involvement of the Dhamanat Foundation helped the villagers organize their groups to put pressure on the hilltribe to keep away from the watershed forest. It also helped increase more attention in forest resources problems among government officials. The consequences from watershed degradation were the most important factors influencing people participation in forest conservation. However, a potential of the villagers in managing forest resources by their own was still low. The problem in implementation of the Dhamanat Foundation originated from concerned government agencies, the villagers and its internal affairs.

Some suggestions derived from this study. First, the villagers should have more participation in problem solving. Second, the government should facilitate the role of the Non-Governmental Organizations in forest resources management. Third, the Non-Governmental Organizations should take effort in coordinating with government agencies. Forth, the villagers need to take part in every activity concerning forest resources conservation. Fifth, the government should promulgate a community forest law to legalize community forest. Sixth, the government should review hilltribe policy in the way which is congruent with environmental conservation. Finally, more research about the role of the Non-Governmental Organizations in forest conservation is needed.